

Czy Mołdawia postawi na proeuropejski kurs?

Mateusz Grzeszczuk

16.10.2024

Unia Europejska zamierza zainwestować w Mołdawii 1,8 miliarda euro w ciągu najbliższych trzech lat. „Plan wzmocni gospodarkę Mołdawii i zapewni pomoc finansową” – zapewniła Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen. Ta kluczowa deklaracja pada tuż przed wyborami prezydenckim, które odbędą się już niebawem tj. 20 października 2024 r. Tego samego dnia obywatele Mołdawii zadecydują w referendum w sprawie wpisania do konstytucji integracji europejskiej jako celu strategicznego kraju.

Sandu, znaczy stabilność. To właśnie urzędująca od grudnia 2020 r. prezydent Maia Sandu rozpoczęła proeuropejskie reformy (walka z korupcją, wzmacnianie władzy sądowniczej) oraz uniezależnianie Mołdawii od wpływów Federacji Rosyjskiej. W czerwcu 2022 r. Mołdawia uzyskała status kandydata, a w grudniu 2023 r. rozpoczęła negocjacje akcesyjne z Unią Europejską.

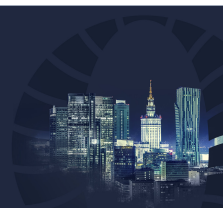
Jej potencjalna wygrana będzie miała pozytywny wpływ na dalszy prozachodni kurs, co ma kluczowe znaczenie w kontekście geopolitycznym regionu. W obliczu agresywnej polityki Federacji Rosyjskiej, jej stabilność jest bardzo ważna dla bezpieczeństwa wschodniej flanki Unii Europejskiej.

Sondaże wyborcze. Z sondażu opublikowanego przez firmę Idata wynika, że spośród 11 kandydatów prowadzi prezydent Maia Sandu, zdobywając 26,8 procent głosów. Na drugiej pozycji (12,7 procent) kontrowersyjny prorosyjski biznesmen Renato Usatii, burmistrz drugiego co do wielkości miasta Mołdawii – Bielce, który opowiada się za dobrymi stosunkami zarówno z Zachodem, jak i Moskwą. Na trzecim miejscu Alexandr Stoianoglo, były prokurator generalny – z 11,2 procent głosów. Stoianoglo jest wspierany przez lidera Partii Socjalistycznej Igora Dodona, byłego prezydenta Mołdawii. Pozostali uczestnicy wyborów,

m.in. dwaj byli premierzy, Vasile Tarlev oraz Ion Chichu, są daleko w tyle za trójką liderów.

Wsparcie Polski. Poparcie dla europejskich aspiracji Mołdawii łączy różne środowiska polityczne w Polsce, wynika to z szerokiej zgody co do znaczenia tego kraju w regionie Europy Wschodniej.

Pierwszym polskim prezydentem, który odwiedził Mołdawię, był Aleksander Kwaśniewski. Jego wizyta miała miejsce w 1999 r., w ramach której spotkał się z mołdawskimi liderami i wspierał rozwój stosunków bilateralnych między Polską a Mołdawią. W trakcie swojej kadencji, negocjacje w sprawie umowy stowarzyszeniowej Mołdawii w UE, ruchu bezwizowego Mołdawii z UE, aktywnie wspierał prezydent Bronisław Komorowski. Z kolei prezydent Andrzej Duda odwiedził Mołdawię dwukrotnie. Jego pierwsza oficjalna wizyta miała miejsce w sierpniu 2021 r., kiedy to spotkał się z prezydent Mołdawii Maią Sandu oraz premier Natalią Gavriliță. Wizyta dotyczyła wsparcia Polski dla Mołdawii w zakresie reform, w tym reformy wymiaru sprawiedliwości oraz poparcia dla jej aspiracji proeuropejskich. Kolejna wizyta miała miejsce w 2023 r., podczas której Andrzej Duda podkreślił znaczenie współpracy z Mołdawią w ramach Inicjatywy Trójmorza oraz omówił kwestie bezpieczeństwa energetycznego i cyfrowego w regionie.

Do Kiszyniowa w trakcie ostatnich lat podróżowali również polscy premierzy. Mołdawię odwiedził 6 kwietnia 2023 r. Premier Mateusz Morawiecki, a rozmowy dotyczyły wsparcia Mołdawii w związku z rosyjską agresją na Ukrainę. Wagę wsparcia Polski w mołdawskim procesie akcesyjnym do UE podkreślał również Premier Donald Tusk, który spotkał się z Prezydentem Maią Sandu i Premierem Dorinem Receanem we wrześniu 2024 r.

Polska jako członek NATO i Unii Europejskiej jest bardzo ważnym partnerem dla Mołdawii w obszarach:

- dostosowania procesów i modernizacji systemu obronnego do standardów zachodnich;
- walki z dezinformacją i cyberzagrożeniami (rosyjska ingerencja w procesy demokratyczne, wymiana wywiadowcza);
- budowania struktur zarządzania kryzysowego i poprawie efektywności swoich służb bezpieczeństwa (obecność wojsk rosyjskich w Naddniestrzu, przejmowanie budynków rządowych – zakłócanie procesu wyborczego);
- współpracy energetycznej (sprzedaż gazu ziemnego przez Polskę w związku z ograniczeniem dostaw gazu do Mołdawii przez Gazprom);

Największą bolączką w obustronnych relacjach jest jednak wymiana handlowa: choć rozwija się dynamicznie, wciąż pozostaje na niewielkim poziomie w porównaniu z innymi partnerami Warszawy. Wartość tej wymiany w 2022 r. wynosiła około 490 milionów euro. Polska eksportuje do Mołdawii głównie produkty spożywcze, maszyny, wyroby chemiczne i produkty przemysłowe. Z kolei z Mołdawii Polska importuje m.in. owoce, warzywa oraz produkty rolno-spożywcze.

Wyborcze: „sprawdzam”. Roczne badanie 2023 – „Mołdawia. Percepcja Unii Europejskiej” przeprowadzone przez regionalny Program Komunikacji UE dla Sąsiedztwa Wschodniego, wykazuje, że 62 procent Mołdavian ma pozytywny wizerunek Unii Europejskiej, 8 procent negatywny. 78 procent respondentów twierdzi, że ich kraj ma dobre stosunki z Brukselą.

Równocześnie w badaniu przeprowadzonym przez U.S. International Republican Institute, 53 procent Mołdavian uznało Rosję za najważniejszego partnera gospodarczego. 50 procent obywateli uznało Rosję za najważniejszego partnera politycznego. Unia Europejska zajęła pierwsze miejsce – z wynikiem 65 procent.

Od czasu agresji na Kijów, Mołdawia nie odbyła żadnego dwustronnego spotkania z Moskwą. Kiszyniów udzielając wsparcia Ukrainie, zamroził oficjalne stosunki z Rosją na wszystkich szczeblach. Mołdawskie państwowe dostarczają wiedzy Polsce, jak i całej Europie, jak duży wpływ ma Rosja w tym kraju.

